

TWEEDE AANVULLING OP DE NAAMLIJST VAN DE NEDERLANDSE

BRONSWESPEN (HYMENOPTERA: CHALCIDOIDEA)

Theo Gijswijt

Bronswespen zijn minuscule, fraai gekleurde parasitaire wespen. Het was lange tijd een slecht bekende groep in Nederland, totdat in 2003 de naamlijst werd gepubliceerd, met maar liefst 620 nieuwe soorten voor de fauna. Een aanvulling in 2006 leverde nog vijftien nieuwe soorten op, en diverse correcties. In deze nieuwe bijdrage worden weer zeventien nieuwe bronswespen vermeld, waarmee het totaal op 1133 komt. Een bijzondere vermelding verdient *Ixodiphagus hookeri*. Dit is een parasiet die door het RIVM gekweekt is uit teken. De soort is bekend uit vele Europese landen, maar dit is de eerste vermelding uit Nederland.

INLEIDING

De aanvullingen in deze bijdrage zijn grotendeels afkomstig van Kees Alders uit Arnhem. Hij verzamelde honderden bronswespen, op diverse plekken in het land. Daarnaast zijn er nog enkele meldingen uit andere bronnen. Kees Alders, Ellen Tjisse Klasen (RIVM) en Marieta Braks (RIVM) worden bedankt voor hun bijdragen.

NAAMLIJST

Afkortingen

- BVA Bob van Aartsen
CJ C. Jalink
ET Ellen Tjisse Klasen
KA Kees Alders
MG Theo Gijswijt

Gebruikte symbolen:

- * soort hier nieuw voor Nederland gemeld
- # soort nieuw voor de lijst (Gijswijt 2003), maar al elders in de literatuur gemeld
- ¶ naamswijziging, of combinatie met ander (sub)genus

Ixodiphagus hookeri, Vrouwenpolder. Foto Oscar Vorst.
Ixodiphagus hookeri, Vrouwenpolder. Photo Oscar Vorst.

ENCYRTIDAE

Encyrtinae

Ixodiphagus (Howard, 1907)

hookeri (Howard, 1908)

Vrouwenpolder, uit teken verzameld op 7.IX.2010, wespen uitgekomen tussen oktober 2010 en januari 2011, ET, det. John Noyes (NHM). Drie exemplaren uit teken (*Ixodes ricinus*) in incubatiekamer RIVM (teken afkomstig van schapen).

EULOPHIDAE**Entedoninae****Chrysocharis Foerster, 1856***** truncatula Graham, 1963**

Hoge Veluwe (GE), W. of Deelen, 23.VI.1982;
 Duin en Kruidberg (NH), 20.V.1983; Oostvoorne
 (ZH), Jourres Duin, 16.VI.1983, KA. Alle exem-
 plaren uit *Stigmella lapponica* (Wocke, 1862)
 (Lepidoptera: Nepticulidae).

Pediobius Walker, 1846*** phyllotretae (Riley, 1884)**

Arnhem (GE), aanspoelsel Rijn, v.2006, KA

Tetrastichinae**Aprostocetus Westwood, 1833****subgenus Ootetrastichus Perkins, 1906***** sp. n.**

Naardermeer (NH), 20.VIII.1978, MG; Ulvenhout
 (NB), 13.V-2.VI 1990, IWTG; Elst (GE), 26.IV-2I.
 VI.2007, KA

subgenus Aprostocetus Westwood, 1833*** menius (Walker, 1839)**

Huizen (NH), Oud Busum, 9.VIII.1981, MG

*** stenus Graham, 1987**

Elst (GE), 26.IV-2I.VI.2007, KA

*** ciliatus (Nees, 1834)**

St. Pietersberg (LI), 18.VIII.2007; Elst (GE),
 strooisel Rijkewoerdse plassen,
 26.IV-2I.VI.2007, KA

Pronotalia Gradwell, 1957*** fiorii (Domenichini, 1958)**

Hoek van Holland (ZH), 13.VII.2007, KA;
 St Pietersberg (LI), 18.VIII.2007, KA.

*** trypetae Gradwell, 1957**

Katwijk (ZH), 26.VII.2007, KA

Quadrastichus Girault, 1913*** artemisiphilus Graham, 1991**

Elst (GE), strooisel langs Rijnswoerdse plassen,
 26.IV-2I.VI.2007, KA
 Veel exemplaren, allen 1,6 mm ipv 1,3 volgens
 beschrijving

EURYTOMIDAE**Tetramesa Walker, 1848****# brevicornis (Walker, 1832)**

Jalink 1985: 31-32

Wassenaar (ZH), 18.V.1983; Katwijk aan Zee (ZH),
 4.VI.1983, CJ

PTEROMALIDAE**Miscogasterinae****Glyphognathus Graham, 1956***** laevigatus (Delucchi, 1953)**

Naardermeer (NH), 13.X.1978, MG

Pteromalinae**Chlorocythus Graham, 1956***** alticornis Graham, 1984**

Maastricht (LI), II.IX.1971, BVA

Gyrinophagus Ruschka, 1914*** aper (Walker, 1839)**

Elst (GE), strooisel langs Rijnswoerdse plassen,
 8-25.IV.2007, KA

Pteromalus Swederus, 1795*** conformis (Graham, 1969)**

St. Pietersberg (LI.), 18.VIII.2007, KA

♀ cyniphidis Linnaeus, 1758

♀ *caprae* (Linnaeus, 1761)

De in 2003 genoemde *Pteromalus caprae* is
 een jonger synoniem van *P. cyniphidis*.
 (Vikberg et al. 2006)

Spalangiinae**Spalangia Latreille, 1805****♀ cameroni Perkins, 1910**

♀ *albip* Perkins, 1910

De naam *albip*, zoals gebruikt in 2003, betreft
 een ongelukkige typefout voor de soort
S. cameroni, (Noyes 2010).

TORYMIDAE

Microdontomerini

Idiomacromerus Crawford, 1914

* *terebrator* (Masi, 1916)

St. Pietersberg (LI), 18.VII.2007, KA

Torymoidini

Torymoides Walker, 1871

* *kiesenwetteri* (Mayr, 1874)

St. Pietersberg (LI.), 18.VIII.2007, KA

DISCUSSIE

In korte tijd zijn weer diverse aanvullingen op de Nederlandse lijst verzameld. *Idiomacromerus terebrator* en *Torymoides kiesewetteri* zijn tamelijk algemene soorten in het zuiden van Europa. De eerste leeft van zaadeters in *Trifolium*, de tweede in door boorvliegen veroorzaakte gallen in Asteraceae. Nog niet eerder zijn zij zo noordelijk aangetroffen. *Aprostocetus* sp. n. is aldoor gevangen in waterrijke gebieden, waar tegelijkertijd soorten voorkwamen, die afhankelijk zijn van *Salix*. Het is zeer wel mogelijk, dat ook deze soort geassocieerd is met wilgen. De gastheer van *Chrysocharis truncatula* was tot nu toe onbekend. *Ixodiphagus hookeri* is een vrijwel cosmopolitische soort, die ook

uit vele Europese landen bekend is. Als tekenparasiet is deze soort mogelijk van economisch belang.

LITERATUUR

- Gijswijt, M.J. 2003. Naamlijst van de Nederlandse bronswespen (Hymenoptera: Chalcidoidea). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 18: 17-79.
- Gijswijt, M.J. 2006. Aanvullingen en verbeteringen op de naamlijst van de Nederlandse bronswespen (Hymenoptera: Chalcidoidea). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 25: 19-23.
- Graham, M.W.R. de Vere 1987. A reclassification of the European Tetrastichinae (Hymenoptera: Eulophidae), with a revision of certain genera. – Bulletin British Museum natural History (Entomology) 55: 1-392.
- Jalink, K. 1985 *Tetramesa brevicornis* (Walker) nieuw voor Nederland (Hymenoptera: Eurytomidae). – Entomologische berichten 45: 31-32.
- Noyes, J.S. 2010. Universal Chalcidoidea database. – www.nhm.ac.uk/jdsml/research-curation/research/projects/chalcidoids.
- Vikberg, V. & R.R. Askew 2006. *Ichneumon cyniphidis* Linnaeus, 1758 belongs to *Pteromalus* Swderus (Hym., Pteromalidae). – Entomologist's Monthly Magazine 142: 185-188.

SUMMARY

Second update on the Dutch list of chalcid wasps (Hymenoptera: Chalcidoidea)

Following the recent publication of the checklist of the Chalcidoidea of the Netherlands and a subsequent update (Gijswijt 2003, 2006) another seventeen species are recorded for the first time from the Netherlands. One of them, *Aprostocetus* sp. n. has not yet been described. This species might be associated with *Salix*. *Idiomacromerus terebrator* and *Torymoides kiesewetteri* have not been found so far to the north. The tick parasite *Ixodiphagus hookeri* is recorded for the first time in the Netherlands.

The host of *Chrysocharis truncatula* (*Stigmella lapponica*, Lepidoptera: Nepticulidae) had not been recorded before. Two names have to be changed: *Spalangia albip* was an unfortunate typo and has to be changed to *S. cameroni* and *Pteromalus capreae* is a junior synonym of *P. cyniphidis*. Our list now contains 1133 species.

M.J. Gijswijt
Wessel ten Damstraat 2
1244 RA Ankeveen

